

מונולוג של רות דיין



העושה את הציפורים האלה. איך החלטתי, מה מוכרים? הכל! על הכל היו תוויות, והחלטתי שמה שנשאר — אחיה עם זה! היו כמה דברים שלא העמדתי למכירה. למשל, יצירה מטוגג, שלא אוכל לרכוש כמוה שוב. דווקא מהדברים הוולים, בשווי של דולר אחד לחתיכה, לא הייתי יכולה להיפטר. אני מרגישה עם זה טוב. מה, עכשיו

לא הפריע לי שאנשים הסתובבו אצלי בבית, סקרניים, וחייטו. או מה? אני אוהבת אנשים. מאוד החמיא לי שהם התעניינו בסיפור של כל פריט ופריט, וביקשו לשמוע עוד ועוד. הנה, כאן היו המון צפרדעים, ואני זוכרת כל צפרדע וצפרדע. האם כואב לי שהן אינן? מה זאת אומרת אינן? הן ישנן בבית של מישהו אחר! היתה לי כאן קבוצה של ציפורים

בשבוע לשלוש שעות. אחת הגיעה, ראתה את האוסף שהיה לי, נבהלה וברחה. כיום, אחרי המכירה, אני חיה עם שארית הפליטה — מה שלא נמכר. בדרך-כלל הרכילות עוברת לידי, כששוחחתי בטלפון אחרי אחד הפריטים, אשה רעה, אבל חורה לי שהעיתונות יכולה להרוס חיים של בני-אדם. גם החייט הזה: פירסמו על עזרה שאני מגישה למישהו שעבדה אצלי. מה זה

אף פעם לא הרגשתי כמו שאני מרגישה עכשיו. תמיד נזהרתי מהעיתונות. אולם מה שקרה עכשיו, סביב המכירה הפומבית... אולי באמת אין נביא בעירו. הרי עברתי את העולם לאורכי ולרוחבי, ורואינתי במדינות רבות. תמיד שאלו אותי בזהירות: "אה... אפשר לשאול אותך שאלה אישיות?" אבל תמיד היתה איזו עדינות. הפעם, כאן, הכל נכתב בגסות כזאת. שמו כפי מילים שלא אמרתי. נכתבו

"אני חיה עם שארית

הפליטה של רכוש..."



צבי טיל העולם הזה

עניינו של מישהו? מדוע צריך להעליב את האשה, שכביכול אני עוזרת לה? עוד לפני שהפצנו חוזרים על המיכירה הפומבית, זה נודע לעיתונות. אני יודעת גם איך. אני לפעמים תמימה, זכאיך מאמינה — ופיתאום מקבלת זכנג. הרעיון של המכירה היה שונה: אני לא אקדמאית, לא יודעת כלום, חוץ מלסרוג, אולי. כל מה שיש לי זה ניסיון בחיים. רציתי בעצם לפתוח מרכזאמי ניוון, אחרי ששבתי ממסעותיי בעולם. ומה כתבו על כך? שקניתי בוול ואני מוכרת ביוקר... הנה, אשה בגילי הסתובבה בג'יפ בסלוודור, בחודש ספטמבר האחרון וניסתה לארגן נשים בזמן המילחמה. פיתאום אני רואה שאני יכולה ליישם דברים. המטרה היתה שהן תתחלנה לעבוד. ברור שאירגנתי זאת מכספים בינלאומיים. ואחרי כל העבודה הזאת,

בשמי מילים שהן ככלל לא הסיגנון שלי. הסתובבו בבית שלי צלם וכתבת, ורק אחרי ששאלו וטיילו, הציגו עצמם. הציגו אותי כאילו מיסכנה. אני תמימה, כנראה. לא הייתי צריכה לפרט את מצבי הכלכלי. וראי שלא לפרט מספרים. מעניין. אחרי שפורסם שאני מקבית לת פנסיה בגובה של 400 שקלים, פיתאום קיבלתי זכנג של כסף. למה אני צריכה לדבר על מצבי הכלכלי? מצבי, לא רק לעומת פקידות, אלא גם לעומת רופאים. הוא לא כלכך נורא. אני שמחה שתודות למכירה הזאת יהיו לי עוד כמה שקלים. כלכך עיוותו בעיתונות את העניין. זה נעשה כלכך בתוסלכ. כל בוקר הייתי קמה בין כל הקישקושים. לפני המכירה היה כלכך צפוף! אין לי עזרה בבית. מלבד ילדונת שבאה פעם

הדור שלא ידע את משה

דוגריות — זהו הסיגנון של רות דיין. כל התחננות זרה לה. בימים אלה שבה דיין לתודעה בזכות — או בגנות — מכירה פומבית, שנערכה בביתה שבהרצליה-פיתוח. דיין פתחה את ביתה לפני הקהל הרחב, ומכרה מאוסף השמונצס שהצטבר אצלה במשך השנים שבהן סיירה בעולם. המונח "פתחה את ביתה" אולי אינו מדויק. מכיוון שהיא טיפוס פתוח ממילא, וגם מכריזה על כך. במקביל למכירה הפומבית של רות דיין ערכה גם ברז'ז'ט בארדו בת ה-52 מכירה פומבית של חפציה. אולם היא עשתה זאת למען קרן ציבורית לטובת ההגנה על בעלי-חיים בטבע. בעוד שדיין ערכה את המכירה כדי לקיים את עצמה. כשהגעתי לראינה, היו כל הדלתות של הבית פעורות לרווחה. דיין עצמה ישבה וגילגלה בשקדנות חוט-צמר. הכותרות שניתכו עליה בעיקבות המכירה — רובן הרגילו אותה מאוד — נתנו לגיטימציה לשאלותיי על חיייה עם האגדה המהלכת שמהם דיין. בעיני בני-גילי, הזוכרים אותה בערוב ימיו — חולני, מזדקן, בודד — מצטיירים הסיפורים עליו כשייכים לדור אחר. לעולם אחר. 15 שנים אחרי שנפרדה ממנו ברעש תיקשורתי. מנתחת דיין את פרשיות-האהבים והילת-הגבורה של בעלה-לשעבר בשלווה. בגיל 70 היא עצמה טוענת שכיום "זהו עולם אחר". ומחזירה את העלילות להקשרן הכרונוולוגי. רות דיין התלוננה על ראיון, לא-חושפני-במיוחד, שנערך עימה באחרונה באחד העיתונים, והוסיפה שבוודאי תצטער גם על שנחשפה לפניי. בגלל חושפיות-הדיבור שלה. אולי היה לה קל יותר לתאר את דיין באוזני צעירה כמוני, השייכת לדור שלא ידע את משה. בגלל פער-הדורות נעלמו המישקעים הריגשיים, וקיבלתי את דבריה כמשוטט, לא כנימוץ של מרות קדושות או ערכים לאומיים. בזמנו היא הקדישה ספר לחייה עם דיין. בניגוד לנטייתה להתחרט על חשיפת-יתר, אין היא מתחרטת על הספר. "מדוע שאתחרט? זהו בדיוק הסיגנון שלי. פרט לפרק הראשון. אז מה אם עיתונאית אחת לא אהבה אותו? אז מה אם כינתה אותו. רומאן למשרתות? יש בכלל בישראל משרתות?"

רות דיין עם היצירה מטוגג. אני מעסיקה את עצמי כדי לברוח. ברחתי לתוך העבודה!

מה כתבו?... לא היתה לי שום אפשרות כספית לפתח את תוכניתי. אז נולד הרעיון: המכירה. זאת בכלל לא היתה מכירה פומבית. היו לי דברים יפים מכל העולם, שקניתי במשך 30-40 שנים. הרגשתי שסתם צפוף, שאני לא יכולה עוד. זהו לא רעיון מהיום. בעצם הרעיון של משכית בזמנו היה ליצור דברים מקוריים, ליישם. לכל ארץ יש פולקלור משלה, וזאת רצינו לבטא. כך קנינו שם עולמי. כיום משכית היא כבר משהו אחר. אבל אז הגיעו אלינו יצירות ממדינות שכוחות-אל. ערב המכירה טילפנה אליי בחורה מראשיהעין, ששמעה על המכירה. היא שאלה אותי: "אולי יש לך משהו של הסתבה או של הרודה שלי?" שמעתי פרטים ועניתי לה: "תבואי בימי המכירה ותראי את השטיח היחירי שנשאר מהסתבה שלך!" היא באמת באה למחרת, עם החבר שלה. הם אפילו קנו משהו. אולי הרגישו חובה אבל העיקר הוא ששאלה שאלות. לכך התכוונתי במכירה.



צבי טיל העולם הזה

רות בביתה. בין קונה ובתה יעל אחרי המכירה. אני נהנית מהשם דיין. אני עושה מזה משהו מועיל...